

Gemeente
Amsterdam

Bewonerspeiling Duurzame Energie

Onderzoek, Informatie en Statistiek

In opdracht van: Ruimte en Duurzaamheid
Projectnummer 16259

Laura de Graaff

Josca Boers

Josca.boers@amsterdam.nl

Bezoekadres: Oudezijds Voorburgwal 300
Postbus 658, 1000 AR Amsterdam

Telefoon 020 2510416
www.ois.amsterdam.nl

Amsterdam, november 2016

Foto voorzijde: Zonnepanelen Huur de Zon Zoutkeetsgracht, fotograaf Marjolijn Pokorny (2016)

Inhoud

Inleiding en samenvatting	4
Inleiding	4
Leeswijzer	4
Samenvatting	4
1 Bewonerspeiling duurzame energie	6
Overgrote meerderheid positief over duurzame energie	6
Meerderheid positief over verschillende duurzame energiebronnen	7
Vaakst verwachtingsvol over zonne-energie	7
Negen op tien vinden overstap naar duurzame energie (zeer) noodzakelijk	8
Zonnepanelen: meerderheid positief, minderheid in bezit ervan	8
Windturbines: bijna driekwart vindt uitbreiding goed idee	9
Windturbines: ontsiering van landschap ziet men het meest als nadeel	9
Deelname energieprojecten: investeren met klein bedrag meest populair	10
Vier vijfde vindt organisatie duurzame energieprojecten taak rijksoverheid	11
Aandacht gemeente voor duurzaamheid volgens 44% onvoldoende	11
2 Bijlage open antwoorden	13

Inleiding en samenvatting

Inleiding

Een van de doelstellingen uit de Agenda Duurzaam Amsterdam is om in 2020 twintig procent meer duurzame energie op te wekken per inwoner in vergelijking met 2013. Daartoe wil de gemeente graag samen met bewoners duurzame energievormen realiseren.

In oktober 2016 heeft OIS in opdracht van Ruimte en Duurzaamheid een bewonerspeiling over duurzame energie uitgevoerd. Hiervoor is een vragenlijst uitgezet onder het OIS panel. In het online panel zitten ruim 4.500 Amsterdammers, hiervan ontvingen er 1.000 een uitnodiging. In totaal deden 433 panelleden mee aan het onderzoek, een respons van 43%. De panelleden zijn via een link uitgenodigd om aan het onderzoek deel te nemen. Er deden iets meer vrouwen dan mannen mee aan de enquête (56% versus 44%). Net als de leden van het OIS panel bestaat de respons uit relatief veel 50-plussers: ongeveer zeven op de tien respondenten in het onderzoek is vijftig jaar of ouder.

Leeswijzer

In deze rapportage wordt eerst de houding ten aanzien van duurzame energie in het algemeen besproken. Dan komt de mening van panelleden over verschillende soorten energiebronnen en de mate waarin men de overstap naar duurzame energie noodzakelijk vindt aan de orde. Vervolgens wordt ingegaan op het gebruik van zonnepanelen en men vindt van een uitbreiding van het aantal windturbines in het Amsterdamse havengebied. Daarna volgt een bespreking van de mate waarin panelleden bereid zijn om deel te nemen aan verschillende energieprojecten onder verschillende voorwaarden. Verder komt aan bod in hoeverre panelleden de organisatie van duurzame energieprojecten als taak van de overheid zien en of zij vinden dat de verschillende overheden genoeg aandacht besteden aan duurzaamheid. Het rapport sluit af met een korte bespreking van de overige suggesties en ideeën van de panelleden over duurzame energie.

Samenvatting

De panelleden staan niet alleen positief tegenover duurzame energie (92%), maar vinden de overstap naar duurzame energie ook noodzakelijk (91%). Als specifiek wordt gekeken naar verschillende alternatieven voor fossiele brandstoffen is de meerderheid positief over alle vier de voorgelegde vormen van duurzame energie: zonne-energie, windenergie, rest- en afvalwarmte en bio-energie. De helft van de panelleden verwacht bij deze vier vormen het meest van zonne-energie, een meerderheid van de respondenten staat dan ook positief tegenover zonnepanelen (86%).

Bijna driekwart van de panelleden vindt een uitbreiding van het aantal windmolens in het havengebied van Amsterdam een goed idee en tien procent vindt dit een (zeer) slecht idee.

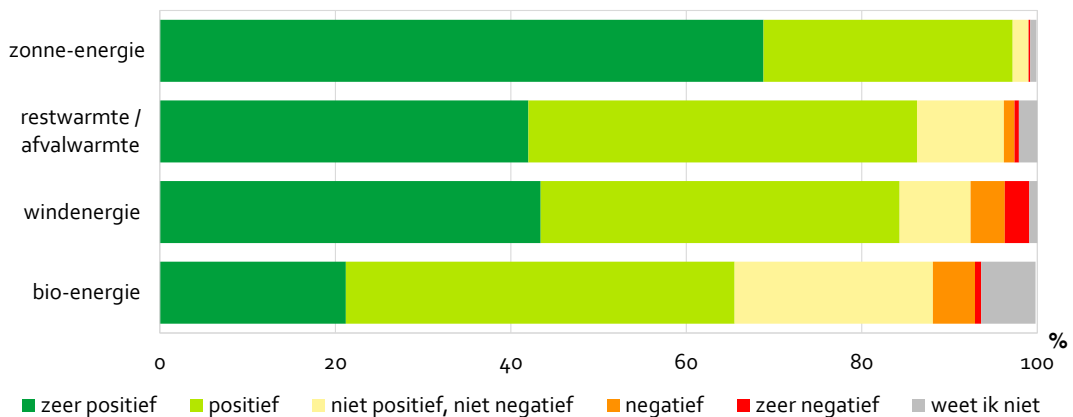
Het nadeel dat men het vaakst zeer van toepassing vindt bij het plaatsen van windmolens in het Amsterdamse havengebied is ontsiering van het landschap (18 %), gevolgd door geluidsoverlast (13%) en een waardedaling van woningen in de omgeving van de windturbines (9%).

De verantwoordelijkheid voor de organisatie van duurzame energieprojecten ligt volgens acht op de tien respondenten (mede) bij de rijksoverheid. Een groot deel vindt dit daarnaast (ook) een taak van de provincie, de gemeente en burgers (respectievelijk 51%, 61% en 55%). Volgens een vijfde van de panelleden besteedt de gemeente Amsterdam voldoende aandacht aan duurzaamheid. Van de rijksoverheid en de provincie Noord-Holland vindt respectievelijk 13% en 12% dat deze bestuurlijke eenheden genoeg aandacht besteden aan duurzaamheid.

Meerderheid positief over verschillende duurzame energiebronnen

De meerderheid van de panelleden is over alle vier genoemde alternatieven voor fossiele brandstoffen (zonne-energie, restwarmte/afvalwarmte, windenergie en bio-energie) te spreken. Het meest positief staat men tegenover zonne-energie (97%). Ook over restwarmte en afvalwarmte (86%) en over windenergie (84%) is de grote meerderheid (zeer) positief. Twee derde van de panelleden staat (zeer) positief tegenover bio-energie, 23% procent is neutraal en zes procent is (zeer) negatief. Panelleden boven de 65 jaar zeggen minder vaak dat ze zeer positief zijn over zonne-energie en windenergie dan panelleden onder de 65 jaar.

Figuur 1.3 Kunt u aangeven hoe u tegenover de volgende vormen van duurzame energie staat?

bron: OIS

Vaakst verwachtingsvol over zonne-energie

Voor de helft van de respondenten is zonne-energie de energievorm waarvan zij het meest verwachten. Een vijfde verwacht juist het meest van windenergie en een tiende denkt aan andere energievormen. Hier noemt men bijvoorbeeld waterenergie, kernenergie en het besparen van energie. Alle open antwoorden zijn opgenomen in de bijlage. Bio-energie is de energievorm waarvan de kleinste groep (5%) het meest verwacht, gevolgd door restwarmte en afvalwarmte (7%). Een tiende heeft geen antwoord gegeven op de vraag.

Tabel 1.4 Van welke vorm van energie verwacht u het meest?

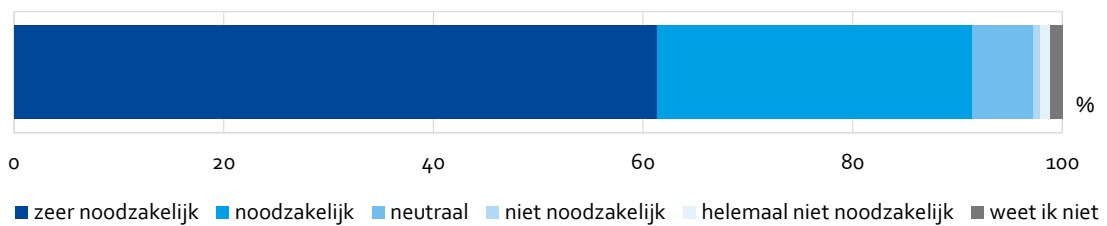
	%
zonne-energie	51
windenergie	20
van een andere vorm, namelijk	8
restwarmte / afvalwarmte	7
bio-energie	5
weet ik niet	11
totaal	100

bron: OIS

Negen op tien vinden overstap naar duurzame energie (zeer) noodzakelijk

Negen op de tien panelleden vinden het (zeer) noodzakelijk om over te stappen van fossiele brandstoffen naar duurzame energiebronnen en zes procent is neutraal hierover. Twee procent vindt het overstappen naar duurzame energiebronnen (helemaal) niet noodzakelijk en 1% weet het niet.

Figuur 1.5 In hoeverre is het volgens u noodzakelijk om over te stappen van fossiele brandstoffen naar duurzame energie?

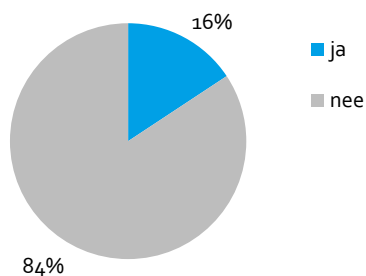

bron: OIS

Zonnepanelen: meerderheid positief, minderheid in bezit ervan

Zestien procent van de panelleden heeft zonnepanelen op zijn dak of op het dak van de VVE.

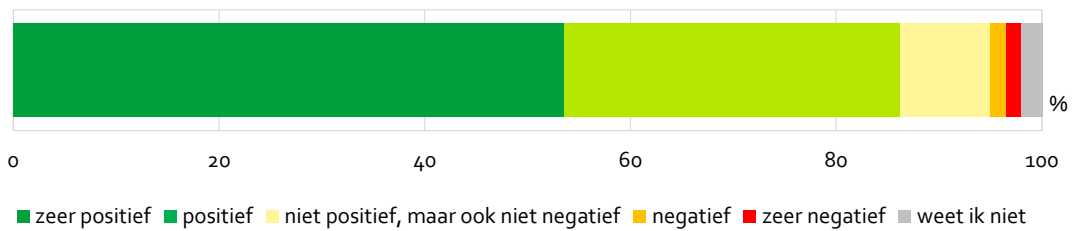
Figuur 1.6 Heeft u zonnepanelen op het dak van uw woning of op het dak van uw vereniging van eigenaren?

bron: OIS:

De overgrote meerderheid (86%) staat (zeer) positief tegenover zonnepanelen op het eigen dak of dat van de vereniging van eigenaren. Negen procent is niet positief maar ook niet negatief en drie procent heeft een (zeer) negatieve houding ten aanzien van zonnepanelen.

Figuur 1.7 Hoe staat u tegenover zonnepanelen op het dak van uw woning of op het dak van uw VVE?

bron: OIS

Windturbines: bijna driekwart vindt uitbreiding goed idee

Op dit moment staan er tientallen windturbines in het havengebied van Amsterdam. Panelleden is gevraagd wat zij ervan zouden vinden als het aantal windturbines hier wordt uitgebreid.

Figuur 1.8 Wat zou u ervan vinden als het aantal windturbines in het Amsterdamse havengebied wordt uitgebreid?

bron: OIS

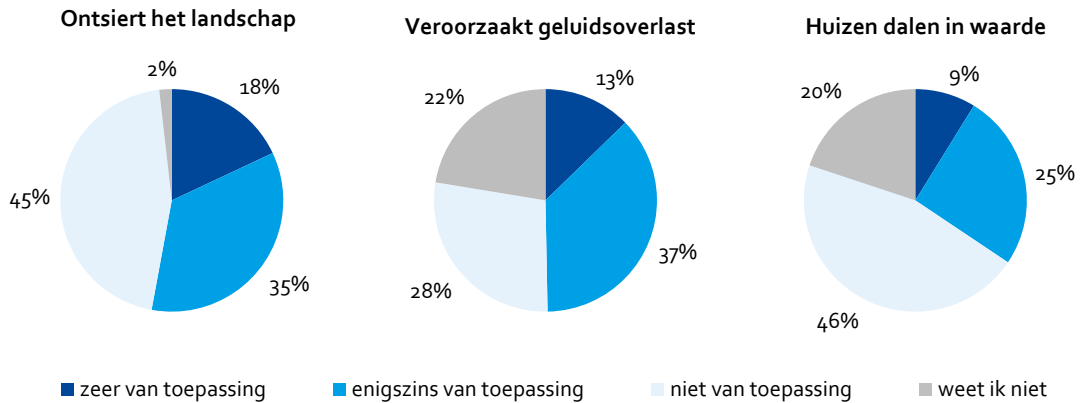
Bijna driekwart (73%) is hierover te spreken: 28% vindt het een zeer goed idee en 45% vindt het een goed idee. Dertien procent is niet positief, maar ook niet negatief. Een tiende vindt het geen goed idee: 4% is (zeer) negatief en 5% negatief. Vijf procent weet geen antwoord op de vraag. Panelleden jonger dan 50 jaar zijn vaker zeer positief dan panelleden boven de 50 jaar.

Windturbines: ontsiering van landschap ziet men het meest als nadeel

Aan de panelleden is gevraagd in hoeverre zij bepaalde nadelen van het plaatsen van windturbines van toepassing vinden in het havengebied van Amsterdam. De voorgelegde nadelen waren:

- Ontsiering van het landschap
- Waardedaling van huizen
- Het veroorzaken van geluidsoverlast

Figuur 1.9 Zou u van de onderstaande nadelen van windenergie kunnen aangeven in hoeverre u deze van toepassing vindt bij het plaatsen van windturbines in het havengebied van Amsterdam?

bron: OIS

Het nadeel dat men het vaakst zeer van toepassing vindt in het Amsterdamse havengebied is ontsiering van het landschap: 18 % is deze mening toegedaan en 35% vindt dit nadeel enigszins van toepassing. Het aandeel dat dit nadeel niet van toepassing vindt, bedraagt 45%. De helft van de panelleden vindt het veroorzaken van geluidsoverlast van toepassing (13% zeer en 37% enigszins). Ongeveer drie op de tien (28%) vinden dit niet van toepassing en 22% weet het niet. Een waardedaling van woningen in de omgeving van de windturbines is volgens negen procent zeer van toepassing. Een kwart vindt dit nadeel enigszins van toepassing en 46% vindt dit niet van toepassing. Een vijfde weet het niet.

Deelname energieprojecten: investeren met klein bedrag meest populair

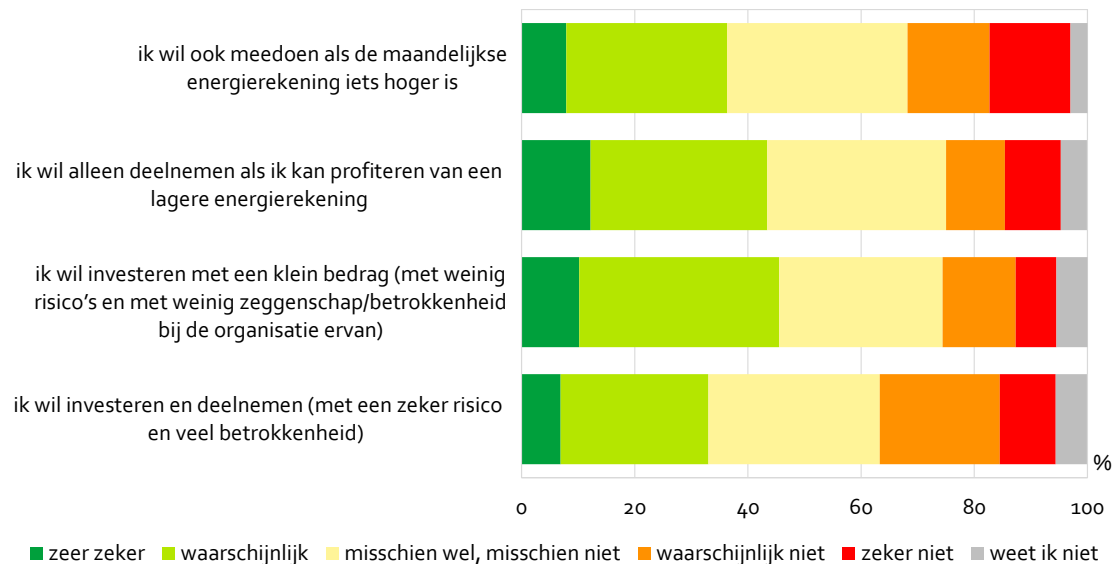
Momenteel is het plan van de gemeente Amsterdam dat bewoners op verschillende manieren aan duurzame energieprojecten kunnen deelnemen.

De panelleden is gevraagd in hoeverre zij onder verschillende voorwaarden bereid zijn te investeren/participeren in een energieproject. De voorwaarden zijn:

- Ik wil investeren en deelnemen (met een zeker risico en veel betrokkenheid)
- Ik wil investeren met een klein bedrag (met weinig risico's en met weinig zeggenschap/betrokkenheid bij de organisatie ervan)
- Ik wil alleen deelnemen als ik kan profiteren van een lagere energierekening
- Ik wil ook meedoen als de maandelijkse energierekening iets hoger is

De voorwaarde waaronder men het vaakst bereid is om deel te nemen aan duurzame energieprojecten is die waarbij men investeert met een klein bedrag; 10% zou zeer zeker meedoen en 35% waarschijnlijk. Een vergelijkbaar aandeel is bereid om deel te nemen als men kan profiteren van een lagere energierekening. Onder deze voorwaarde doet 12% zeer zeker mee en 31% waarschijnlijk mee. Het minst populair is de voorwaarde waarbij men deelneemt met een zeker investeringsrisico en een grote mate van betrokkenheid: een derde is hiertoe bereid.

Figuur 1.10 In hoeverre wilt u onder genoemde voorwaarden deelnemen aan duurzame energieprojecten?

bron: OIS:

Vier vijfde vindt organisatie duurzame energieprojecten taak rijksoverheid

De panelleden geven het vaakst aan dat de verantwoordelijkheid voor de organisatie van de duurzame energieprojecten (o.a.) bij de overheid ligt; vier vijfde is deze mening toegedaan. Zes op de tien vinden dat dit (mede) een taak van gemeenten is en 55% vindt dat burgers hier (mede) voor verantwoordelijk zijn. Volgens ruim de helft van de panelleden is dit ook een taak van de provincies en 15% heeft andere ideeën hierover. Hierbij worden het bedrijfsleven en energiebedrijven in het bijzonder, woningbouwverenigingen en de Europese gemeenschap vaker genoemd. In de bijlage staan alle gegevens open antwoorden.

Tabel 1.11 Bij wie ligt volgens u de verantwoordelijkheid voor de organisatie van duurzame energieprojecten? (meerdere antwoorden)

	%
rijksoverheid	80
provincies	51
gemeenten	61
burgers	55
anders, namelijk	15
weet ik niet	3
totaal	100

bron: OIS

Aandacht gemeente voor duurzaamheid volgens 44% onvoldoende

Een vijfde van de panelleden vindt dat de gemeente Amsterdam voldoende aandacht besteedt aan duurzaamheid. 44% vindt echter dat de gemeente Amsterdam te weinig aandacht besteedt

aan duurzaamheid terwijl drie procent juist vindt dat de gemeente hier te veel mee bezig is. Een derde weet het niet. Van de rijksoverheid en de provincie Noord-Holland vindt respectievelijk 13% en 12% dat deze bestuurlijke eenheden genoeg aandacht besteden aan duurzaamheid. Tweede derde is van mening dat de rijksoverheid hier te weinig aandacht aan schenkt, 3% vindt haar aandacht hiervoor te veel en 19% weet het niet. Ruim vier op de tien panelleden zijn van mening dat aandacht voor dit onderwerp vanuit de provincie tekortschiet en een vergelijkbaar deel weet het niet.

Suggesties en ideeën

Op de vraag op of men nog suggesties of ideeën heeft ten aanzien van het onderwerp duurzame energie hebben 177 respondenten een antwoord gegeven. De gegeven antwoorden lopen uiteen. Thema's die vaker genoemd worden, zijn:

- Subsidiëring en financiering van duurzame energie
- Meer zonnepanelen op verschillende soorten gebouwen plaatsen
- De rol van woningbouwverenigingen bij het opwekken van duurzame energie
- Andere alternatieve energiebronnen en duurzame initiatieven: coatings, groene daken
- Energiebesparende maatregelen
- Twijfel over windenergie
- Burgers meer betrekken en inlichten
- Ontmoedigingsbeleid t.a.v. gebruik van fossiele brandstoffen

Alle gegeven antwoorden zijn te vinden in de bijlage.

2 Bijlage open antwoorden

Waar denkt u het eerst aan bij duurzame energie?

- Aan de ideeën van Buckminster Fuller, de idealen van Wubbo Ockels, en de frustratie over hoe traag dit alles gerealiseerd wordt.
- Aan energie die wordt opgewekt op een manier die de bronnen van de aarde niet 'op' maakt.
- Aan minder milieuvervuiling.
- Aan windmolens en aan zonnepanelen
- Alg in de oceaan als biologische oplossing voor ons co2 probleem. Algen zijn de beste co2 binders die er zijn. Op de zeebodem ligt de opslag van miljarden jaren,
- Alternatieve bronnen. Zoals elektrisch rijden en/op groene stroom. Wellicht ook energie uit windmolens?
- Alternatieve vormen als wind, zonnen energie
- Beginnen met zuinig zijn met de huidige energie en dan belangstelling hebben in je persoonlijke mogelijkheden om duurzame energie te gebruiken.
- Beheersing klimaatverandering
- Behoud van onze aarde
- Besparing, klimaatverandering
- Beter milieu
- Beter milieu.
- Beter voor het milieu
- Betere gezondheid en rustiger klimaat
- Bittere noodzaak voor de (middellange) termijn
- Broeikaseffect.
- CO2 neutrale energievoorziening
- CO2 uitstoot
- Dat Shell in Nederland het beleid bepaalt.
- Dat de provincie Noord Holland significante uitbreiding van duurzame energie tegenhoudt.
- Dat het veel geld kost en over gesubsidieerd is.
- Dat kan van alles zijn.
- De aarde doorgeven aan toekomstige generaties
- De aarde leefbaar houden.
- De mogelijkheid de stroomleverancier te wisselen indien mogelijk (bij ons niet mogelijk omdat stadswarmte gekoppeld is, je komt niet van Nuon af)
- De nep windmolens en zonnepanelen
- De toekomst
- De zeer verbeterde stadsbussen, vroeger stonken de uitlaatgassen enorm
- Die verschrikkelijke windmolens
- Door wind en zon opgewekte energie
- Duur
- Duurder dan 'gewone' energie

- Een duurzame wereld
- Eerst zien dan geloven...
- Eigen gebruik beperken, zoveel mogelijk met het OV reizen, duurzame apparaten gebruiken.
- Elektriciteit, kerosine, benzine, diesel duurzaam vervangen
- Electrificering
- Elektriciteitsbesparing
- Elektrisch autorijden
- Elektrische auto
- Energie die de aarde niet uitput
- Energie die duurzaam is. Energie dus die niet opraakt zoals aardolie, maar langer meegaat. Denk daarbij aan zonne-energie, energie opgewekt door water, lucht.
- Energie die geen negatieve effecten heeft op het milieu
- Energie die geen of weinig negatieve gevolgen heeft voor ons milieu qua delven en que uitstoot en energie die feitelijk altijd aanwezig is zoals wind- en zonne-energie
- Energie die niet via fossiele brandstoffen wordt verkregen
- Energie die opgewekt wordt door wind of water maar niet door fossiele brandstoffen
- Energie die opgewekt wordt zonder de natuur vervuild wordt. Schonen en veilige manier van energie opwekken.
- Energie gewonnen op een manier die geen / zo min mogelijk (negatieve) invloed op de aarde/natuur/leefomgeving.
- Energie met weinig co2 en andere milieubelasting
- Energie met zo min mogelijk nadelige bijeffecten.
- Energie niet opgewekt uit olie. Zonne-energie, windenergie etc.
- Energie op basis van natuurlijke bronnen (wind, water, zonlicht)
- Energie opgewekt door zon en wind
- Energie opgewekt met de natuur
- Energie sparen
- Energie uit natuurlijke bronnen (zon en wind)
- Energie uit wind en water.
- Energie uit windmolens, zonnepanelen.
- Energie van de zon
- Energie vanuit onuitputtelijke natuurlijke bronnen.
- Energie waar geen nieuwe bronnen voor nodig zijn
- Energie zonder schadelijke uitstoot
- Energiezuinige woning
- Fiets
- Fraude nuon
- Gas en elektriciteit
- Gas-elektriciteit en afvalverwerking. Kleding en hergebruik goederen Voeding en bio-industrie
- Gebakken lucht.
- Gebruik duurzame energie bronnen voor industrie, verkeer en wonen
- Gebruik van NIET-fossiele bronnen
- Geen co2 uitstoot.
- Geen fossiele brandstoffen
- Geen fossiele brandstoffen (4)
- Geen fossiele brandstoffen meer.

- Geen misbruik van energiebronnen.
- Geen uitstoot van broeikasgassen
- Geen vervuiling
- Geld uit de zak klopperij. Ik baseer dit op jaren geleden; toen werd ons allen gevraagd zuiniger met energie om te gaan, je doet dit vervolgens en je wordt gestraft door de presentatie van een hogere rekening omdat de energie maatschappijen de begrotingen niet meer rond kregen.
- Gelul
- Getijden opwekking-windgeneratoren-zonkracht
- Gewonnen door natuurkracht: zonne- en windenergie
- Goed voor het milieu
- Goed voor het milieu (2)
- Groen gas groene stroom
- Groen/wind enz
- Groene
- Groene , panelen
- Groene energie, zonnepanelen, ect
- Groene stroom
- Groene stroom (5)
- Groene stroom groene auto zonnepanelen en windmolens
- Groene stroom, windmolens
- Groener
- Hergebruik water, windenergie
- Hernieuwbare bronnen
- Hernieuwbare energiebronnen.
- Het aanboren van nieuwe, nutteloze subsidiestromen.
- Het energieneutraal bouwen van huizen
- Het milieu en de uitputting van de aarde
- Inefficiënt, in de praktijk niet of nauwelijks duurzaam. Verkocht met leugens en subsidie.
- Isolatie
- Isolatie oude woningen
- Isolatie, zonnepanelen en windturbines
- Klimaat neutraal
- Klimaat, minder verbruik, wind en zon
- Klimaatverandering tegengaan
- Lage rekeningen
- Landschapvervuilende windmolen, massa slachting vogelbestand, hoeveel vervuiling is er voordat o.a. De windmolen energie levert? Zeer kostbare kabelinfrastructuur... Etc.
- LED, zonenergie, windenergie, waterenergie, weinig energieverbruik
- Lokaal opgewekte energie uit verschillende bronnen als wind, zon, afval, aardwarmte e.d.
- Maatregelen bij burgers en overheden om bv minder CO2 uitstoot te realiseren, minder energie te gebruiken, schonere energie te gebruiken.
- Meer voordelen dan nadelen is wel noodzaak
- Milieu (6)
- Milieu vriendelijk
- Milieubewust zijn
- Milieuvriendelijk Geen fossiele brandstoffen Eigen verantwoordelijkheid

- Milieuvriendelijk opgewekte energie
- Milieuvriendelijke energie
- Minder co2 uitstoot
- Minder fossiele brandstoffen
- Minder fossiele brandstoffen, meer energie uit wind en water
- Minder gebruik fossiele brandstoffen, opwekking energie uit wind, water en zon, meer scheiden afval en hergebruik ervan, delen van bezit en gebruik middelen, minder vlees eten
- Minder milieubelastend
- Minder olie
- Minder schadelijk voor het milieu groene stroom
- Minder vervuiling
- Minder vervuiling
- Moerasgas
- Natuur
- Niet fossiele brandstof
- Niet schadelijk. Groen.
- Niet-fossiele energie
- Nog meer gebruik maken van wind en zonenergie en ook mogelijk getijdenenergie.
- Noodzaak
- Noodzakelijk, behoud van onze wereld en toekomst voor volgende generaties
- Op te wekken zonder CO2-uitstoot
- Op tijd naar bed
- Opgewekt uit zon, wind, water en aarde.
- Opgewekt zonder schade milieu
- Recyclen
- Schone energie
- Schone opgewekte energie, wind en zon
- Schoner leefomgeving, betere afvalverwerking
- Schonere lucht, beter voor klimaat, goedkoper, energie onafhankelijkheid
- Schoon (2)
- Schoon en minder CO2
- Schoon, dus geen fossiele brandstoffen
- Solar energie
- Stadsverwarming (2)
- Stadsverwarming , energielabels , Groenestroom , afvalscheiding
- Stoppen klimaatcrisis
- Stroom die door middel van windmolens is opgewerkt
- Subsidie
- Tegengaan verdere opwarming van de aarde.
- Tesla torens
- Toekomst
- Toekomst van de aarde
- Uitstootvrij
- Van grid naar personal
- Veel besparen door weinig energie te gebruiken
- Verantwoorde keuzes maken, windenergie, zonne-energie
- Verlaging CO2 uitstoot

- Vermijden fossiele brandstof door gebruik te maken van energie dat vrijkomt uit andere natuurlijke processen zoals b.v. Gas uit mest, wind-, aard- en zon energie. Maar vooral het leren omgaan met energie zonder verspilling...!
- Verminderen van global warming
- Warmte pomp wisselaars, getijden stroom en waterstof auto's
- Wat verandert er in de levering van energie?
- Water en wind
- Water energie .Gratis langs de kust door eb en vloed
- Water, wind en zon (2)
- Wind en zon
- Wind
- Wind en zon (4)
- Wind en zonne-energie
- Wind en zonne-energie, maar ook manieren om zuiniger met energie om te gaan en minder vervuilen in het algemeen.
- Wind- en zonne-energie (3)
- Wind en zonnen energie
- Wind energie
- Wind water
- Wind- zonne-energie
- Wind zonne water energie
- Wind, zon en water
- Wind, zon en waterkracht
- Wind, zon, eb en vloed...
- Wind, zon, isolatie
- Wind, zon, water - andere dan fossiele bronnen van energie
- Wind.
- Wind/zonne-energie
- Wind-/zonne-energie
- Windenergie (8)
- Windenergie restwarmte
- Windenergie zonne-energie
- Windenergie zonne-energie waterkrachtenergie
- Windenergie Zonne-energie Zonneboiler
- Windenergie, kernenergie, zonnepanelen
- Windmolen
- Windmolen (2)
- Windmolens (16)
- Windmolens en zonnepanelen
- Windmolens en zonnepanelen
- Windmolens zoncollectoren
- Windmolens zonne-energie waterkrachtcentrales .geen uitstoot van co2
- Windmolens, energieparken, zonnepanelen, stadsverwarming.
- Windmolens, groene energie
- Windmolens, zonnecellen
- Windmolens, zonne-energie
- Windmolens, zonne-energie, waterkrachtenergie
- Windmolens, zonnepanelen

Bewonerspeiling duurzame energie

- Windmolens, zonnepanelen, groene energie
- Windmolens, zonnepanelen, warmtepompen et cetera
- Woningen energiezuiniger maken.
- Woningisolatie
- Zelf opwekken van stroom en beter omgaan met energie
- Zo weinig mogelijk uitstoot
- Zon & wind
- Zon (8)
- Zon en wind (2)
- Zon en wind energie etc.
- Zon en wind.
- Zon- en windenergie
- Zon- en windenergie
- Zon, wind
- Zon, wind
- Zon, wind
- Zon, wind en water
- Zon, wind en water; geen kernenergie en ook niet-fossiel
- Zon, wind, auto's weg
- Zon, wind, elektriciteit
- Zon, wind, etcetera
- Zon, wind, geen kolen en gas meer, klimaatneutrale huizen
- Zon,-wind energie
- Zonenergie
- Zonlicht
- Zonlicht waterkrachtcentrale eb en vloed afschaffing huidige weekkalender
- Zonne- & windenergie
- Zonne collectoren
- Zonne en wind energie
- Zonne- en windenergie (3)
- Zonne en windenergie.
- Zonne-energie, windmolens
- Zonne panelen
- Zonne-, wind- en waterenergie
- Zonneboilers en zonnepanelen en wind energie
- Zonnecellen (6)
- Zonnecellen op het dak, groene energie leveranciers.
- Zonnecollectoren (2)
- Zonne-energie
- Zonne-energie
- Zonne-energie (18)
- Zonne-energie en windenergie
- Zonne-energie en windenergie
- Zonne-energie en windmolens
- Zonne-energie windenergie
- Zonne-energie, elektrische auto, windenergie, koeiepoepenergie,
- Zonne-energie, windenergie, afvalwarmte energie
- Zonne-energie, windenergie

Bewonerspeiling duurzame energie

- Zonne-energie, windenergie, biomassa
- Zonne-energie, windenergie, stoppen met fossiele brandstoffen, de aarde niet uitputten
- Zonne-energie, windmolens
- Zonne-energie.
- Zonne-energie
- Zonne-energie, windenergie, waterkracht en stoppen met niet-duurzame energie
- Zonnepanelen
- Zonnepaneel
- Zonnepaneel, windmolen
- Zonnepanelen (40)
- Zonnepanelen en elektrische auto's
- Zonnepanelen en windenergie (2)
- Zonnepanelen en windmolens (2)
- Zonnepanelen en windmolens in het stadsgezicht
- Zonnepanelen en windmolens.
- Zonnepanelen en zonneboiler
- Zonnepanelen Isolatie Windenergie
- Zonnepanelen!
- Zonnepanelen, gaswinning uit faecaliën, Windmolens,
- Zonnepanelen, isolatie, windmolens
- Zonnepanelen, kleine windturbines op het dak, groendak, glas- en muur isolatie
- Zonnepanelen, windenergie
- Zonnepanelen, windenergie, waterenergie
- Zonnepanelen, windmolens
- Zonnepanelen, windmolens (3)
- Zonnepanelen, windmolens, aardwarmte
- Zonnepanelen, windmolens, energie uit afval. Energie dmv. Waterkracht
- Zonnepanelen, hergebruik van warmafvoerwater
- Zonnepanelen, windenergie en groene daken
- Zonneparken in Amsterdam
- Zuinig gebruik
- Zuinig zijn op het milieu
- Zuinigheid en zonnepanelen

Waar denkt u het eerst aan bij duurzame energie?

- aardwarmte (2)
- alles combineren
- besparing
- Besparing, isolatie, minder vlees eten, rijden en vliegen
- black hole theorie
- blauwe energie
- combinatie
- combinatie van zon, wind en bio
- de bestaande
- Eb en vloed
- energie mix
- geothermische energie

- getijden energie
- kern-energie
- Kerncentrales/Kernenergie
- kernenergie (4)
- Kernfusie
- minder energie gebruik
- minder gebruiken
- niks
- strontium molten salt reactor/Focus Fusion reactor
- Tesla torens
- thoriumreactor
- veranderd tijdgebruik
- warmte wisselaars, waterstof auto's en getijdenstroom
- waterenergie
- Waterenergie
- zon en nieuwe mogelijkheden en apparaten daarvoor
- Zout, zoet water overgang

Bij wie ligt volgens u de verantwoordelijkheid voor de organisatie van duurzame energieprojecten? Anders, namelijk

- afhankelijk van de energiesoort: rijk gaat over subsidies aan fossiel versus niet-fossiel, provincie NH over wind en burgers nemen beslissing over zonnepanelen op basis van rendement op investering; bij dit laatste kan gemeente ondersteunen.
- Alle 4 hierboven genoemde categorieën
- alle partijen
- allemaal
- Allemaal
- bedrijfsleven (3)
- bedrijven (9)
- Bedrijven zeker voor organiseren eigen duurzame energie
- bedrijven, ondernemingen
- bedrijven/wetenschap
- bij alle genoemden
- bij allen
- bij ons allemaal evenzeer!
- bovendien elke (andere) gebruiker
- burgers i.s.m. producenten van duurzame energiebronnen, m.b.v. rijkssubsidie; en NIET de gemeente: die fungeert meestal als zand in de machine, hoe goed bedoeld ook...
- China en India
- de aanbieder
- duurzaam, kom op zeg
- energie bedrijven
- energie maatschappijen
- energieaanbieders
- energiebedrijf
- energiebedrijven (6)

- Energiebedrijven
- Energiemaatschappijen
- Europese gemeenschap
- Europese Unie
- geld zit voornamelijk bij ex-criminelen die nog meer geld willen .Zij zetten bedrijven op zodra dit voor hen winstgevend is.
- gezamenlijk (3)
- iedereen (2)
- Iedereen is medeverantwoordelijk
- kapitaalintensieve ondernemingen
- milieu verenigingen
- nadenkers en geen politici
- Ondernemers
- ondernemingen
- overheid, bedrijfsleven, burgers
- Privaat
- samenwerking met andere VVE's en woning coöperaties m.b.t. zonnepanelen op platte daken
- stichtingen met als doel duurzaamheid te bevorderen kunnen burgers motiveren en ondersteunen
- Verhuurders woningen, corporaties
- wereld
- woningbouw verenigingen/eigenaars
- woningbouwverenigingen (2)
- Woningbouwverenigingen
- Woningbouwverenigingen